

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 638/2021-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátska kancelária Mandzák a spol., s. r. o. Zámocká 5, Bratislava, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 3Tost/60/2021 z 13. októbra 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 26. októbra 2021 domáha vyslovenia porušenia základného na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 6 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) v spojení s právom na prezumpciu neviny podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru a čl. 48 ods. 1 charty uznesením najvyššieho súdu, ktoré žiada zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie s tým, že najvyššiemu bude prikázané, aby ho ihneď prepustil z väzby na slobodu.

II.

2. Sťažovateľovi sú vznesené obvinenia z viacerých trestných činov. Sťažovateľ je vo väzbe, kde došlo k zhoršeniu jeho psychického stavu. V odôvodnení uznesenia Špecializovaného trestného súdu z 12. mája 2021, ktorým bola zamietnutá žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby, bolo sudkyňou pre prípravné konanie [REDAKOVANÉ] uvedené, že „poskytnutý písomný sľub... vykazuje znaky formálnosti, a to i z pohľadu obhajobou prezentovaného duševného stavu obvineného. Pri osvojení si týchto argumentov nemožno predpokladať, že by obvinený pristupoval k takémuto úkonu s hlbokou úprimnosťou a s presvedčivým záväzkom, že naplní to, k čomu sa písomným sľubom zaväzuje. Podľa názoru súdu nie je sľub naplnený vnútorným

predsavzatím obvineného konať tak, aby bola eliminovaná dôvodnosť obavy z úteku, či marenia objasňovania skutočností závažných pre toto konanie.“

3. Sťažovateľ prostredníctvom obhajcu v nadväznosti na túto časť odôvodnenia vzniesol 28. septembra 2021 proti sudkyňi Špecializovaného trestného súdu [REDAKOVANÉ] námietku zaujatosti, o ktorej bolo rozhodnuté uznesením z 30. septembra 2021 tak, že nie je vylúčená z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci sťažovateľa, čo bolo odôvodnené tým, že námietka zaujatosti bola vznesená po uplynutí viac ako štyroch mesiacov odo dňa, keď sa obvinený a jeho obhajca dozvedeli o dôvodoch vylúčenia. Okrem toho bolo poukázané na to, že v rozhodnutí o väzbe nebolo rozhodované o vine sťažovateľa, ale o dôvodnosti vznesenia obvinenia. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej rozhodol najvyšší súd ústavnou sťažnosťou namietaným rozhodnutím, v ktorom sa stotožnil s názorom sudkyne pre prípravné konanie v tom, že v spornom výroku nešlo o hodnotenie viny sťažovateľa.

III.

4. Podľa sťažovateľa prezumpcia nevinoty podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru je súčasťou spravodlivého trestného konania, ktoré vyžaduje čl. 6 ods. 1 dohovoru a na jeho porušenie stačí, ak sudca považuje dotknutú osobu za vinnú. Podľa sťažovateľa z odôvodnenia rozhodnutia o väzbe vyplýva, že manipuluje so svojím zdravotným stavom a sudkyňa neverí, že by trpel duševnou chorobou a túto prezentuje len ako únikovú cestu z trestného stíhania. Ak sudkyňa pre prípravné konanie naznačuje zneužívanie zdravotného stavu sťažovateľom s cieľom vyhnúť sa trestnému stíhaniu, tak je presvedčená o jeho vine a nevyjadruje len podozrenie. Preto možno jej výrok vnímať ako porušenie prezumpcie nevinoty, na ktoré sa nevyžaduje len priame označenie osoby za vinnú, ale postačuje označenie, z ktorého je možné dôvodiť vinu pred jej preukázaním zákonným spôsobom.

5. Podľa sťažovateľa porušenie práva na prezumpciu nevinoty súvisí s právom na nezávislý a nestranný súd. Jediným opatrením, ktoré môže toto právo zabezpečiť, je vylúčenie sudkyne, ktorá porušila prezumpciu nevinoty. Dotknutým výrokom došlo podľa sťažovateľa k porušeniu čl. 5 ods. 4 dohovoru, kam spadá aj právo na nezávislého sudcu rozhodujúceho o jeho väzbe, a aj k porušeniu čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru. Rovnako je potom uplatniteľné aj porušenie práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a čl. 6 charty.

IV.

6. Sťažovateľ porušenie svojich základných práv odvodzuje od nesprávnosti rozhodnutia, ktorým sudkyňa pre prípravné konanie nebola vylúčená z rozhodovania o jeho väzbe. Hoci primárne argumentuje porušením svojho práva na prezumpciu nevinoty podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru a čl. 48 ods. 1 charty, domáha sa vyslovenia porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 4 dohovoru. Takýto argumentačný postup je celkom nesprávny, keďže či už právo na osobnú slobodu alebo právo na prezumpciu nevinoty sú samostatnými aplikovateľnými základnými právami s rozdielnym predmetom ochrany. Obsahom práva na osobnú slobodu je ochrana pred nezákonnou väzbou, ktorá sa prejavuje v rozhodnutiach všeobecných súdov o väzbe. Medzi tieto rozhodnutia možno zahrnúť také rozhodnutia všeobecných súdov, ktoré priamo alebo nepriamo vedú k obmedzeniu osobnej slobody a ktorých právnym základom

v podústavnom práve je § 72 ods. 1 Trestného poriadku. Súčasťou procesných záruk týchto väzobných rozhodnutí je i to, aby o väzbe rozhodoval nezávislý a nestranný súd. Záruka takéhoto rozhodnutia sa pri väzbe dosahuje osobitným inštitútom trestného procesného práva podľa § 31 a nasl. Trestného poriadku, ktorého podstata spočíva v možnosti vylúčenia o väzbe rozhodujúceho sudcu, u ktorého možno mať pochybnosť o jeho nezaujatosti. Takéto rozhodnutie je však súčasťou postupu súdu, ktorého výsledkom je rozhodnutie o väzbe podľa § 72 ods. 1 Trestného poriadku. Samostatne len rozhodnutím, podľa ktorého sudca nie je vylúčený z rozhodovania o väzbe sťažovateľa, nemôže dôjsť k porušeniu základného práva podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy alebo práva podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 4 dohovoru.

7. Na okraj k právam podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru a čl. 48 ods. 1 charty treba uviesť, že ich obsahom je celkom iný okruh záruk ako len to, či o veci rozhoduje nestranný sudca. Obsahom týchto práv je to, že trestné súdy a orgány činné v trestnom konaní znášajú bremeno dôkazu, dôkazy v súvislosti s vyhodnotením viny musia hodnotiť voľne, do trestného procesu nemôžu prísť s presvedčením o vine konkrétnej osoby, ktorú nemôžu verejne vopred odsudzovať. Po skončení trestného procesu neuznaním viny konkrétnej osoby má prezumpcia nevinny význam v tom, že v následných rozhodnutiach týkajúcich sa konkrétnej osoby nemožno vychádzať z viny tejto osoby. Predovšetkým však tieto práva možno posúdiť len s ohľadom na celkový výsledok konania vedúceho k uloženiu trestu (KARPENSTEIN, U., MAYER, F. Konvention zum Schutz der Menschenrechte und Grundfreiheiten. Kommentar. C. H. Beck, München 2015, s. 212 – 217. JARASS, H. D. Charta der Grundrechte der Europäischen Union unter Einbeziehung der sonstigen Grundrechtsregelungen des Primärrechts und der EMRK. Kommentar C. H. Beck, München 2021, s. 443 a nasl.).

8. Rozhodnutie o tom, že sudkyňa nie je vylúčená z rozhodovania o väzbe sťažovateľa, je bez akéhokoľvek súvisu s namietaným porušením základných práv sťažovateľa či už samostatne alebo v ich vzájomnom súvisi, a preto je zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov odmietnutá.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. novembra 2021

Robert Šorl
predseda senátu